

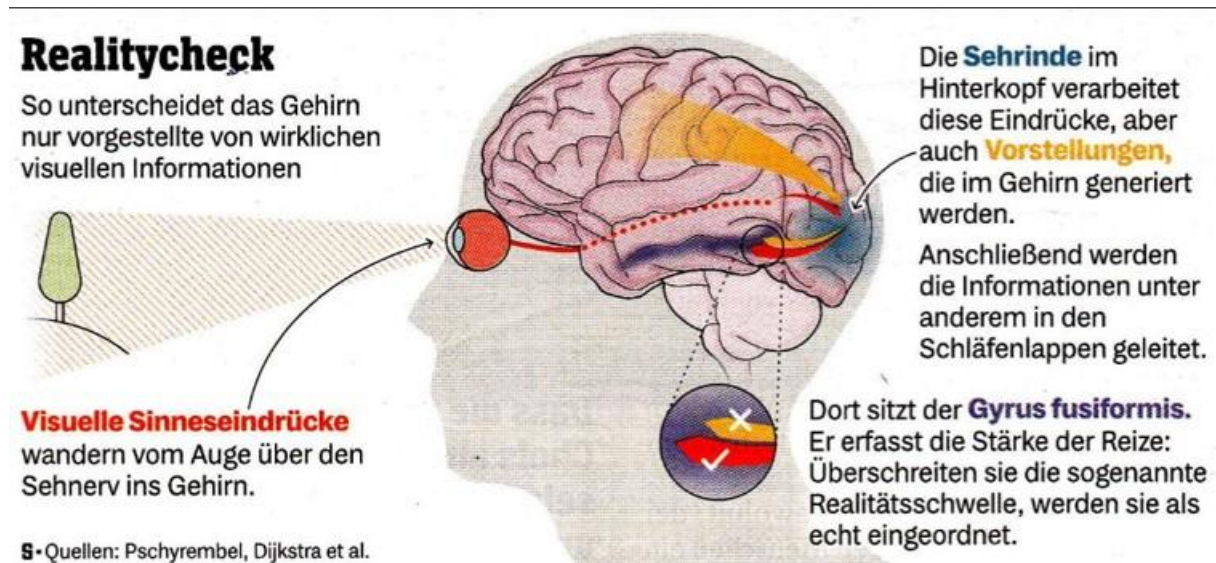
A Mikulás és a húsvéti nyuszi – mint deepfake-ek;

Képes-e agyunk szembeszállni az ámitástechnikával?

(Kiss Károly)

A TikTokon több, mint 1,3 milliárd MI által generált videó van. A Youtube-on a videók több, mint ötöde MI által készített képeket mutat. Ha a netre feltett posztokat is figyelembe vesszük, azt az eredményt kapjuk, hogy ezeken a platformokon az ember-generálta tartalmak már kisebbségben vannak. Hogyan tudjuk megkülönböztetni, hogy a forrás, a látvány valódi, vagy azt az MI generálta? **Oliver Reindl** német informatikus szerint egy digitális termék valósága csak akkor állapítható meg, ha birtokában vagyunk a kódolásának. (Lásd írását a 2025/17 -i, karácsonyi számunkban).

Nadine Dijkstra, a londoni University College kognitív tudományokra szakosodott kutatója és társai azonban biztató következtetésre jutottak: „Minden amellet szól, hogy az agyunkban van egy olyan marker, ami alapján fel tudjuk ismerni, hogy valami valódi-e”. A magyarázathoz ingerület-átviteli pályákat használnak fel, és a valóságmutatót olyannak írják le, mint ami az előző tapasztalatok alapján százalékosan fejezi ki az észlelt esemény, kép valóságát, megtörténhetőségét... Az elképzelt és a tényleges történéseknek, érzékeléseknek megkülönböztethető neurális háttere van.¹

- A vizuális érzékszervi benyomások a szemén bejőve a látóidegen keresztül az agyba vándorolnak .
- Az agykéreg a hátsóagyban feldolgozza ezeket a benyomásokat, de azokat a képzeteket is, amelyeket az agy generál.
- Azután ezeket az információkat az agy – többek között – a halántéklebenybe továbbítja.

¹ Johann Grolle: Sinn für die Wirklichkeit. Der Spiegel 13 / 2026.

- Ott van a *Gyrus fusiformis* (egy orsó alakú tekervény), ez regisztrálja az ingerek intenzitását: túllépik-e azok a valóságküszöböt és annak megfelelően minősíti azokat.

Azt hiszem, ez a kutatás tévútra futott: az agyunk meg tudja különböztetni azt, ami ténylegesen megtörtént velünk attól, amit csak elképzelünk. De ez nem ugyanaz, mint ami a világban ténylegesen megtörtént, vagy ami csak megtörténhetne, és amit a MI segítségével mutatnak be. A kutatók ezt a képességünket misztifikálják.

Mondok egy példát: közvetlenül az amerikai választások előtt a Spiegelben megjelent egy kép, amelyen Trumpot bilincsben és sárga rabruhában vezették el. Nyilvánvaló, hogy az agyunkban lévő „realitásmarker” nem egyforma százalékot fog kiadni; mindenki az informáltsága, véleménye alapján dönt; valódinak vagy hamisnak tartja a fényképet.

Bp, 2026 július 15.